

SIGMA PROJESİ ve ZOOZ VERİ TOPLAMA ÇALIŞTAYI

Çalıştay, 23-24 Nisan 2019 tarihinde, Üsküp Kuzey Makedonya'da gerçekleşmiştir. Çalıştaya Hayvan Sağlığı ve Karantina Daire Başkanlığından, Daire Başkanı Bayram SERTKAYA ve Veteriner Hekim Dr. Anıl DEMELİ ile Veteriner Sağlık Ürünleri ve Halk Sağlığı Daire Başkanlığı'ndan Veteriner Hekim Dr. Gonca ÖZTAP katılım sağlamıştır. Toplantıda, EFSA uzmanlarının yanında, AB katılım öncesi 7 ülke temsilcileri hazır bulunmuştur.

Toplantının açılışının yapılması ve toplantı gündemi anlatıldıktan sonra, Arnavutluk, Bosna Hersek, Karadağ, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Kosova ve Türkiye'den oluşan 7 ülke ile ilgili katılım öncesi yardım (IPA) anlaşması 2019-2021 programı ile ilgili sunum yapılmıştır. Söz konusu projenin 1 Haziran 2019 tarihinde başlayacağı, 500 bin avro bütçeli ve 24 ay süreli olarak devam edeceği anlatılmıştır. Projenin amaçları üye olmayan ülkelerin katılımının artırılması, gıda güvenliği konularında harmonizasyonun ve hazırlıkların artırılması, ortak metodoloji kullanımı olarak belirtilmiştir. Bu amaçla eğitim faaliyetleri, uzman ziyaretleri, toplantılar ve SIGMA projesine hazırlık çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bunun ardından SIGMA Projesi tanıtımı ile ilgili bir sunu yapılmıştır. Projenin hedef ülkeleri üye ülkelerdir. Amaç, hayvan sağlığı veri toplama ve analizi konularında bu ülkelerde iş yoğunluğunu azaltma, veri ve analiz kalitesini artırma, bilimsel geri bildirimlerin alınması, risk yöneticileri için geri bildirimler ve karar verici konumda bulunan kişilere bilgi sunulması olarak belirtilmiştir. Üye ülkeler hayvan sağlığı ile ilgili olarak farklı kaynaklardan bilgileri toplayıp bir standart haline getirmekte çok fazla zaman ve emek harcamaktadır. ADNS içerisinde Risk Değerlendirme kısmının eksik durumdadır, SIGMA projesi ile standart ve otomatik istatistiksel analizler yapılacağı belirtilmiştir. Ülkeler burada yapılan tüm analizlere ve ülke bilgilerine ulaşabilmeleri ülkelerin faydalanacağı kısım olacaktır. Burada veri paylaşımı zorunlu olmayıp, yine ülkelerin denetiminden geçtikten sonra EFSA ile paylaşılacağı belirtilmiştir.

Ülkelerin 'Hayvan Sayıları, Hayvansal İşletmeleri ve Hayvan Sağlığı ile ilgilene birimler' ile bilgileri içeren "Ülke Kartlarıyla" ile ilgili yapılan sunumda Finlandiya örneği anlatılmıştır. Türkiye'nin ülke kartı ile ilgili bilgiler (daha önceden çalışılmıştı), doldurulup karşılıklı tartışmalar yapılmıştır. Bu bilgiler yine ülkelerin izni ile yayınlanacağı ve ileride gönderilen internet bağlantısından güncellenebileceği belirtilmiştir. Hayvan verilerinin kaydı ile ilgili yapılan sunuda, ülkelerin farklı sistemlerinin olduğu anlatılıp İtalya ve İspanya örnekleri verilmiştir.

Toplantının ikinci günü, katılımcı ülkelerdeki kanatlı ve büyükbaş hayvan popülasyonuna ait veri akışı ve veri toplama sistemlerine ilişkin soruları içeren (toplantı öncesinde hazırlık çalışmaları yapılan) soru formları ile ilgili değerlendirmeler başlamıştır. Ardından EFSA tarafından yayımlanmış olan 'Zoonozlar, zoonotik etkenler ve gıda kaynaklı salgınlara ilişkin 2017 yılı raporu' özellikle katılımcı ülkelerle ilgili değerlendirmeler özelinde anlatılmıştır. Sunularda özellikle AB'nin 2003/99 EC sayılı yönetmeliği kapsamında izlenmesi zorunlu zoonotik etkenlerde katılımcı ülkelerin veri raporlamasına yönelik genel bir değerlendirme yapılmıştır. Kosova ve Türkiye'den henüz veri raporlanması alınmadığı belirtilmişlerdir. AB'nin 2003/99 EC sayılı mevzuatı ülkemizde 'Zoonozlar ve Zoonotik Etkenler, İlgili

Antimikrobiyal Direnç ve Gıda Kaynaklı Salgınların İzlenmesi Yönetmeliği' ile uyumlaştırılmıştır. 2017 yılı EFSA raporuna göre katılımcı ülkelerin 2003/99 EC kapsamında izlemesi zorunlu zoonozlara ilişkin veri raporlama durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo. Katılımcı ülkelerin izlemesi zorunlu zoonozlara ilişkin veri raporlama durumu

Zoonoz hastalık	Veri Raporlayan Ülke Sayısı	Veri Raporlayan Ülke Adı
Salmonella	3	Arnavutluk, Bosna, Montenegro
Kampilobakter	-	-
Listerya	2	Bosna, Montenegro
Ekinokok	-	-
Brusella	3	Bosna, Kuzey Makedonya, Sırbistan
Mycobacterium bovis kaynaklı Tüberküloz	3	Montenegro, Kuzey Makedonya, Sırbistan
Verotoksijenik Escherichia coli	-	-
Trişinella	1	Montenegro

Toplantı antimikrobiyal dirence yönelik yapılan sunular ile devam etmiş ve akabinde yapılan genel değerlendirmelerle sona ermiştir.